

พระเยซู...พระเจ้านักจิตวิทยา

(ยอห์น 8:1-11)

โดย พัชรีย์ เตียจันทร์พันธุ์

...เงียบไปพรพฤษ์ช่างสลัดสงบเงียบสุดเปรียบเทียบเงียบอย่างไรในม่านป่าเงียบดังเพรียก
วิญญาณผสานอรุณา ให้รับรู้ดวงชีवादังหนึ่งเดียว

ต้นมะกอกเทศจำ เธอช่างเป็นรูปลักษณ์แห่งการเกิดผลของคนชอบธรรมจริง ๆ นะ (สดุดี 52:8)
ต้นไม้แห่งมิตรภาพ และสันติสุข (ปฐมกาล 8:11) บนผืนดินภูเขามะกอกเทศที่มีพวกเธออยู่หนาแน่นใน
สมัยของพระองค์ จนจะกลายเป็นผืนดินบริสุทธิ์อยู่แล้ว! เพราะองค์พระผู้เป็นเจ้าทรงเสด็จเยี่ยมเยียน
เธอในคืนนี้ (8:1)

เข้าแล้วนะ ไม่มีรดคั้นงามมารับพระองค์ไปเทศนา หรืออำนวยความสะดวกให้ (8:2) ทรงเสด็จ
ไปที่พระวิหารอีก ต่อหน้าฝูงชนมากมาย พระองค์เริ่มสั่งสอนเขาอย่างเปิดเผย และแล้วเหตุการณ์ที่ไม่มี
มีใครคาดคิด ภาพที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้าคือ พวกธรรมาจารย์และฟาริสีพาเอาผู้หญิงคนหนึ่งมายืนอยู่
ข้างหน้าพวกเขา (8:3) เธอถูกจับได้เพราะล่วงประเวณี

...จะว่าเจ็บกันบ้างเพื่อสร้างเกิด

เจ็บเลยเถิดเกินไปไหมจะก่อ

เจ็บเหลือสิ้นทน-เก็บเจ็บเกินพอ

ถ้าไม่ต่อสู้ก็รู้อยู่ต้องตาย...

เธอจะรู้สึกเหมือนกลอนบทนี้รีเปล่าหนอ? ทำผิดถูกจับได้ต้องมาขึ้นให้ถ้าเธอรู้ความจริงว่า
ผู้ชายที่ร่วมประเวณีกับเธอก็ต้องถูกหินขว้างตายด้วยเหมือนกัน (เลวีนิติ 20:10, เฉลยธรรมบัญญัติ
22:22-24) ทำไมนะเขาพิพากษาต่อหน้าธารกำนัล ให้เอาหินขว้างให้ตายแต่ผู้เดียว เพราะผิดประเวณี
(8:4-5)

ที่สามมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณีไม่มีใครสนใจ ไม่มีใครขึ้นพิพากษาแซมสันที่เสเพลออกนอก
บ้านไปนอนกับหญิงแพศยาในเขตแดนฟิลิสเตีย (ผู้วินิจฉัย 16) ไม่มีใครสั่งเกล้าขูดหัวเป็นชายที่
แต่งงานแล้ว ยามที่เขาหลับนอนกับทามาร์ลูกสะใภ้ เพราะเขาเข้าใจว่า เธอคือโสเภณี (ปฐมกาล 38:12-
26) เมื่อนานันต์ว่าดาวิดที่ทำบัดสีต่อนางบัทเชบา ผู้เผยพระวจนะไม่ได้พูดสักคำแทนภรรยาของดาวิด

(ซามูเอล 11,12) การล่วงประเวณีในสังคมยิว ประหนึ่งคือความไม่ยุติธรรม เฉพาะแต่สามีที่ภรรยาของเขามีผู้ สิทธิมนุษยชนในการมีผู้สืบสกุลถูกรีดรอนและละลายฝ่ายภรรยาไป

กระนั้นการล่วงประเวณีก็ทำให้ความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่วนตัวไม่ แต่มีผลสนองตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพราะละเมิดพันธสัญญาแห่งการสมรสอันบริสุทธิ์ที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงผูกพันไว้กฎหมายของพระเจ้านั้นรอบคอบและยุติธรรมเสมอ เธอจะรู้สึกอย่างไรต่อพวกธรรมาจารย์และฟาริสีที่จับเธอมา ...ค้นจับเธอมาคนเดียว

กฎเกณฑ์ที่ปราศจากความรัก ของธรรมาจารย์และฟาริสีคือกฎหมายที่ลำเอียง เบื้องหลังแฝงไว้ด้วยอุบายมุ่งร้ายต่อพระเยซู (8:5-6)

จะตัดสินใจให้เอาหินขว้างเธอให้ตายตามธรรมเนียมปฏิบัติที่ขัดกับอำนาจบ้านเมืองที่ไม่อนุญาตให้ประหารชีวิตนักโทษก่อน ถ้าจะใช้แต่ความรักที่ปราศจากกฎเกณฑ์ ก็เป็นการแสดงความรู้สึกที่ไร้ความหมาย พวกธรรมาจารย์และฟาริสีต้องไม่ยอมแน่ คงหาเหตุฟ้องสภาชาวยิวว่า ถ้าพระองค์เป็นผู้เผยพระวจนะแล้วไซ้ โฉนจึงจัดขึ้นไม่เชื่อฟังธรรมบัญญัติของโมเสส (8:6)

แต่ยามหน้าลี้วหน้าขวานเช่นนี้ ใครเลยจะคิดว่าพระเยซูจะใช้ “อำนาจ” ที่ดู “ไร้อำนาจ” แต่มีอำนาจจริง ๆ ในการ “สั่งสอน” ซึ่งบางทีผู้นำบางท่านในยุคนี้อาจหลงลืม มองข้าม หรือไม่ใส่ใจไปแล้วก็ได้ นั่นก็คือ “คำเดียวที่ถูกต้องก็คือจริง ๆ” (สุภาษิต 15:23) และภาษาท่าทางที่เหมาะสม (Nonverbal Communication) รวมถึง ภาษากาย (Body Language) ได้ประสานทั้งความรักและกฎเกณฑ์ ไว้ได้อย่างสวยงาม

“พระเยซูทรงโน้มพระกายลงเอานิ้วพระหัตถ์เขียนที่ดิน” (8:6) ทรงลุกขึ้น ตรัสตอบว่า ผู้ใดในพวกท่านที่ไม่มีผิดก็ให้ผู้นั้นเอาหินขว้างเขาก่อน” (8:7) แล้วพระองค์ก็ทรงโน้มพระกายลงเอานิ้วพระหัตถ์เขียนที่ดินอีก (8:8)

ขออธิบายเสริมจาก เรช (Ruesch)¹ ใช้คำว่าสื่อสารโดยไม่ใช้ภาษาพูด (Nonverbal Communication) ซึ่งรวมถึง

1. **ภาษาสัญลักษณ์** (Sign language) เช่นการส่งสัญญาณสื่อสารของลูกเสือ การส่งภาษาใบ้ เรามักจะเข้าใจใกล้สิ่งที่เราชอบหรือสนใจ และหลีกเลี่ยงหรืออยู่ให้ไกลจากสิ่งที่เราไม่ชอบเช่น สกเกียส (ลูกกา 19:1-11) สนใจพระเยซู เขาพยายามจะดูให้เห็นพระองค์แม้คนแน่น จึงวิ่งไปข้างหน้าขึ้นต้นมะเดื่อเพื่อจะดูใกล้ ๆ เป็นต้น

¹ 1. Jurgen Ruesch and Weldon Kees, Nonverbal Communication (Berkeley, Calif.: University of California Press, 1956; 2nd ed., 1971)

2. **ภาษาวัตถุ (Object language)** รวมถึงการแสดงออกทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ในการใช้หรือแสดงวัตถุต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้าที่สวมใส่ คนที่ยิ่งแต่งตัวให้แปลกประหลาดจากที่ใส่กันอยู่ทั่วไป นั่นคือเขากำลังเรียกร้องให้ “สนใจฉันซิ!”

เสื้ออย่างดีที่สุด-แหวนที่สวมนิ้วแม่แต่รองเท้าที่บิดาสั่งให้บ่าวนำมาสวมให้บุตรน้อยหลงหาย ส่วนแสดงให้บ่าวไพร่รับรู้ว่า บุตรนี้ไม่ใช่ “ลูกจ้าง” (ลูกา 15:19-21)

ลักษณะของบ้าน การจัดบ้าน เช่น เก้าอี้ของพ่อ, ครัวของแม่, หนังสือวัตถุหรือผ้าที่วางคาไว้บนเก้าอี้ล้วนสื่อว่านี่ที่ของฉันนะ

3. **ภาษาการกระทำ (Action language)** หมายถึงการกระทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ซึ่งจะก่อให้เกิดการสื่อความหมายแทนคำพูด เช่น การรับประทานอาหารแบบตะกรุมตะกราม อาจสื่อสารว่า เจ้าตัวกำลังหิวจัด หรือไม่ได้รับการอบรมมาให้รับประทานอย่างเรียบร้อย

การแสดงออกทางสีหน้า มากกว่า 50% ที่เดียวที่การสื่อความหมาย “ทางอารมณ์” สามารถสังเกตได้จากสีหน้าของคน เช่น เศรษฐีหนุ่มมีอาจซ่อนเร้นใบหน้า “สลด” ของเขาได้ หลังจากพระเยซูตรัสให้เขาขายทุกอย่างแจกจ่ายแก่คนยากจน แล้วตามพระองค์ไป แม้เขาจะคุยถึงการถือพระบัญญัติตั้งแต่เด็กมา เพื่อจะได้ชีวิตนิรันดร์ก็ตาม เพราะเขามีทรัพย์สมบัติมากนั่นเอง (มาระโก 10:22)

ที่จริงเรื่องการสังเกตการแสดงออกทางสีหน้า คนไทยเราก็เป็นชาติหนึ่งที่สังเกตเรื่องทำนองนี้ได้ดีเช่นกัน จนเรามีคำโบราณว่า

“อันว่ารักเขามักรู้

หูตาบอกเหตุสังเกตง่าย

เจรจาที่มีแบบคาย

อย่าหมายว่าจะปิดไม่มีดเลย”

น้ำเสียง น้ำเสียงที่กล่าวต่อผู้อื่นอาจแฝงไว้ด้วยความรู้สึกที่ขัดกับคำพูดที่พูดออกไปก็ได้ เช่น พวกทหารที่จับพระเยซูกล่าวว่า “ขอให้พระองค์ทรงพระเจริญ” (ยอห์น 19:1-3) แต่ก็ตบพระพักตร์พระองค์ เป็นการเยาะเย้ย ดูหมิ่น

คนที่ผ่านโลกมามากย่อมสังเกตเรื่องนี้ได้ดี สุภาษิตบทหนึ่งของลัทธิเซนก็พูดเรื่องทำนองนี้ไว้ว่า

“ข้าเห็นความเยาะเย้ยในคำกล่าวแสดงความเสียใจ

ข้าเห็นความเศร้าในใบหน้าอันยิ้มแย้ม

ข้าเห็นความอิจฉาริษยาในคำกล่าวแสดงความยินดี

ข้าเห็นการคุกคามในคำกล่าวสรรเสริญ”

ถ้าน้ำเสียงกับคำพูดสอดคล้องกันเราก็จะจับความคิดที่ถูกต้องได้

สัมผัส ไม่ว่าจะใช้มือสัมผัสสิ่งของ บุคคลหรือฟังสิ่งใด ๆ สามารถสื่อความรู้สึก หรืออารมณ์ของ คน ๆ นั้นได้ เช่น คนขี้อาย คนขรหาที่ไม่มีใครเหลียวแลหรือคอยด้วย คนที่ว้าเหว่ มักจะถือหรือสัมผัสบางอย่างรอบ ๆ มือตลอดเวลา

พระเยซูทรงใช้การสัมผัสเป็นส่วนหนึ่งของการบำบัดโรคด้วยการอัศจรรย์ซึ่งการสัมผัสส่งผลต่อจิตใจของผู้ป่วยด้วยเช่นต่อคนพิการ (หูหนวก เป็นใบ้ ตาบอด) คนโรคเรื้อน (มัทธิว 9:29), มาระโก 7:33,1:41 เปรียบเทียบเลวีนิติ 13:45-46, ยอห์น 9:6)

การวางตัว ลักษณะการเคลื่อนไหวของร่างกายตั้งแต่คอลงไป จะช่วยให้คุณตระหนักถึงข้อมูลมากมายที่ผ่านมาจากสื่อซึ่งมิใช่คำพูดได้ เช่น การนั่งกอดอกอาจแสดงถึงการระวังตัว การเตรียมพร้อมขาที่วางพาดบนโต๊ะสื่อถึงความรู้สึกสบาย เป็นต้น

การสบตา (Eye-contact) ยอห์น 8:1-11 นี้ได้แสดงให้เห็นว่า พระเยซูทรงรู้จักใช้จิตวิทยาว่าจะสบตาหรือไม่ได้อย่างดีทีเดียว

“ผู้ใดในพวกท่านที่ไม่มีผิด ก็ให้ผู้นั้นเอาหินขว้างเขาก่อน (8:7) แล้วพระองค์ก็ทรงโน้มพระกายลงเอานิ้วพระหัตถ์เขียนที่ดินอีก” (8:8) แต่เมื่อเขาทั้งหลายได้ยินดังนั้น เขาทั้งหลายจึงออกไปทีละคน ๆ เริ่มจากคนแก่คนแก่เหลือแต่พระเยซูตามลำพังกับหญิงคนนั้นที่อยู่ต่อพระพักตร์พระองค์” (8:9)

ดร.นิลสัน² ให้เหตุผลว่า การที่คนเราหลีกเลี่ยงการสบสายตา หรือการจ้องตากันนั้น เพราะต้องการหลีกเลี่ยงไม่ให้ตนเอง หรือคู่สนทนาเกิดความกระอักกระอ่วนใจหรืออึดอัดใจ

หากคุณลองสังเกตสภาพอารมณ์ของตนเอง ขณะที่กำลังจ้องตากับผู้อื่นจะพบว่ามีความรู้สึกดังกล่าวเกิดขึ้นจริงและความรู้สึกเช่นนั้นอาจรบกวนความคิดหรือสมาธิในการสื่อสารทางวาจาได้

พระองค์เอานิ้วพระหัตถ์เขียนที่ดินอีก ไม่มีความจำเป็นต้องโต้แย้งว่าพระองค์เขียนอะไร พระเยซูหลีกเลี่ยงการจ้องตากับพวกธรรมาจารย์และฟาริสีหลังจากตรัสว่า ใครที่ไม่มีผิดก็ให้เอาหินขว้างก่อน ขณะที่พวกธรรมาจารย์และฟาริสีสำนึกได้จนรู้สึกละอาย (8:9) และเวลาที่เรากำลังใช้ความคิดหรือไม่ต้องการพูดกับใคร เราก็จะหลีกเลี่ยง การจ้องตากันด้วย เช่น นร. นศ. ไม่อยากเสียงจ้องตากับอาจารย์ผู้สอนเมื่ออาจารย์ถาม เป็นต้น

² Gerhard Nielson Studies in Confrontation (Munksgaard,Copenhagen,Howard Allen Cleveland,1965)

หลังจากผู้เฒ่าผู้แก่และคนอื่น ๆ สำนึกได้แล้วก็ทยอยกันออกไปหมด

หากคำพูดของหญิงนั้นที่เรียกพระเยซูว่า (องค์พระผู้เป็นเจ้า/Lord) (8:11) กลั่นกรองมาจากกัน บึงแห่งจิตใจเธอจริง ๆ แล้วละก็ ท่าทีในจิตใจของเธอต่อพระเยซูหลังจากเรื่องนี้จบลง ก็ช่างแตกต่างจาก คำเรียก พระอาจารย์เข้าข้า (อาจารย์/teacher) ของพวกธรรมาจารย์และฟาริสี (8:4) ราวฟ้ากับดินทีเดียว

“เราก็ไม่เอาโทษเจ้าเหมือนกัน จงไปเถิด และอย่าทำผิดอีก” (8:11)

ทุกวันนี้แม้จะมีการนำเอาประโยชน์จากภาษาท่าทาง มาใช้ในเชิงจิตวิเคราะห์สำหรับจิตแพทย์ สังเกตคนไข้ใช้เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ ใช้ในการศึกษา การให้คำปรึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ และ มารยาทที่เหมาะสมหรือแม้แต่ด้านศิลปะการแสดงอย่างโขนไทย เรื่องรามเกียรติ์ที่ใช้ภาษาท่าทางสื่อ ความหมายอย่างมากมาย เช่น เมื่อยักษ์ทศกัณฐ์โกรธ ก็จะกระเท็บเท้าอย่างรุนแรง ถ้าใช้มือเกาที่หลังหู แรง ๆ นั่นก็แสดงถึงความขุ่นเคืองใจ ฯลฯ

แต่เกือบ 2,000 ปีมาแล้วที่พระเยซูคริสต์ทรงใช้ “คำพูดที่สุภาพถูกกาลเทศะ คู่กับภาษาท่าทางที่ สอดคล้องจริงใจ” เป็นอำนาจในการสั่งสอน ทั้งแก่ผู้ที่ถูกกล่าวโทษและกลุ่มคนที่คิดจะตลบหลังเล่น งานพระองค์ได้อย่างน่าทึ่งมาแล้ว

อย่างนี้ถ้าจะขอเรียกว่า “พระเยซู...พระเจ้านักจิตวิทยาและราชาแห่งสันติ” คงไม่เกินจริงไป ละมัง

“โลกยังคงต้อนรับกับนักสู้
ที่กอบกู้ใจได้แม้ใครเหือน
ผจญเหล่ากมลจิตย่อนบิตเบือน
ไข่ง่ายเหมือนเพียงเดินรำ
และทำเพลง”

(กวีนิพนธ์แห่งชีวิต)

บรรณานุกรม

1. พระคริสตธรรมคัมภีร์ไทย และฉบับ NIV
2. The Interlinear Bible Hebrew-Greek-English Massachusetts:Hendrickson,1976
3. สุมิตร คุณานุกร. ภาษาท่าทาง,พระนคร: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรม ประชาสงเคราะห์, 2519.
4. Griffin,Em. Making friends&Making them count, Illinois:Inter-Varsity Press,1987.
5. Tow, Timothy. The Gospel of Life, Singapore: Christian Life Distributors,1983

6. **Vine, W.E. Vine'Expository Dictionary of old and New Testament Words**, New Jersey: Fleming H. Revell Company, 1981

7. **New Bible Commentary**, Leicester: Inter-Varsity Press, 1970.

8. **New Concise Bible Dictionary**, Leicester: Inter-Varsity Press, 1989.

ที่มา : เพื่อนผู้นำ, ปีที่ 2 ฉบับที่ 10 พฤษภาคม - มิถุนายน 1994, หน้า 43-46.